

PROGRAM PRIORYTETOWY

Tytuł programu: Mój elektryk

1. Cel programu

Uniknięcie emisji zanieczyszczeń powietrza poprzez dofinansowanie przedsięwzięć polegających na obniżeniu zużycia paliw emisyjnych w transporcie poprzez wsparcie zakupu/leasingu pojazdów zeroemisyjnych.

2. Wskaźnik osiągnięcia celu

Stopień realizacji celu programu mierzony za pomocą wskaźnika osiągnięcia celu pn.:

Zmniejszenie emisji CO₂¹

Planowane wartości wskaźnika osiągnięcia celu dla bezzwrotnej formy dofinansowania wynosi co najmniej 30 000Mg/rok.

Ograniczenie emisji pyłów o średnicy mniejszej niż 10 mikrometrów (PM10)

Planowane wartości wskaźnika osiągnięcia celu dla bezzwrotnej formy dofinansowania wynosi co najmniej 0,24Mg/rok.

Ograniczenie emisji tlenków azotu

Planowane wartości wskaźnika osiągnięcia celu dla bezzwrotnej formy dofinansowania wynosi co najmniej 40Mg/rok.

3. Budżet

Kwota alokacji dla bezzwrotnych form dofinansowania: do 500 000 tys. zł, z czego co najmniej 50% zostanie przekazana w ramach udostępnienia środków do banków, zgodnie z art. 411 ust. 10 ustawy – Prawo ochrony środowiska, w celu udzielania dotacji.

4. Okres wdrażania

Program realizowany będzie w latach 2021-2026, w tym:

- okres zawierania umów do 31.12.2025 r.
- okres wydatkowania środków do 30.06.2026 r.

5. Terminy i sposób składania wniosków

Nabór wniosków odbywać się będzie w trybie ciągłym w latach 2021-2025 do wyczerpania alokacji.

Sposób składania i rozpatrywania wniosków określony zostanie w dokumentach naboru, które zamieszczone będą na stronie internetowej NFOŚiGW oraz – w przypadku udostępnienia środków – w sposób ustalony z bankami.

¹ Uniknięcie niskiej emisji dwutlenku węgla.

6. Koszty kwalifikowane

Okres kwalifikowalności kosztów od 01.05.2020 r. do 31.12.2025 r., w którym to poniesione koszty mogą być uznane za kwalifikowane. Kwalifikowalność kosztów ustala się zgodnie z Wytocznymi w zakresie kosztów kwalifikowalnych, z zastrzeżeniem, że kwalifikowane są:

- koszty związane z zakupem nowych pojazdów zeroemisyjnych kategorii² M1, M2, M3, N1 lub L1e- L7e;
- opłata wstępna i opłata transferowa w wysokości do 1,5% opłaty wstępnej, ustalone w umowach leasingu, w rozumieniu art. 411 ust. 1 pkt 2 lit. e ustawy – Prawo ochrony środowiska, dotyczących pojazdów zeroemisyjnych kategorii M1, M2, M3, N1 lub L1e- L7e.

7. Formy i warunki udzielania dofinansowania

7.1 Formy dofinansowania

- dotacja;
- dotacja ze środków udostępnionych bankom z przeznaczeniem na dopłatę do opłat ustalanych w umowach leasingu w rozumieniu art. 411 ust. 1 pkt 2 lit. e ustawy – Prawo ochrony środowiska.

7.2 Intensywność dofinansowania

L.p	Beneficjent	Kategoria pojazdu	Maksymalna cena pojazdu	Średnioroczny przebieg	Wysokość dofinansowania ³
1.	Osoby fizyczne	M1	225 000 zł	--	18 750 zł
2.	Osoby fizyczne posiadające kartę dużej rodziny ⁴	M1	--	--	27 000 zł
3.	Jednostki sektora finansów publicznych, Instytuty badawcze, przedsiębiorcy, stowarzyszenia, fundacje spółdzielnie, rolnicy indywidualni, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz ich osoby prawne, organizacje religijne	M1	225 000 zł	--	18 750 zł
				wymagany przebieg powyżej 15 000 km	27 000 zł
		M2, M3, N1	--	--	do 20% kosztów kwalifikowanych, lecz nie więcej niż 50 000 zł
				wymagany przebieg powyżej 20 000 km	do 30% kosztów kwalifikowanych, lecz nie więcej niż 70 000 zł
L1e-L7e	--	--	do 30% kosztów kwalifikowanych, lecz nie więcej niż 4 000 zł		

² Zgodnie z kategoriami, o których mowa w załączniku nr 2 do ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 450, z późn. zm.),

³ W przypadku dotacji udzielanej na dopłatę do opłaty wstępnej ustalonej w umowach leasingu ze środków udostępnionych bankom, dofinansowanie może zostać zwiększone o nie więcej niż 1,5% z przeznaczeniem na pokrycie opłaty transferowej.

⁴ W rozumieniu ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j.: Dz. U. 2020, poz. 1348, z późn. zm.).

Beneficjenci programu priorytetowego "Zielony samochód - dofinansowanie zakupu elektrycznego samochodu osobowego (M1) „ mogą ubiegać się o zwiększenie otrzymanego dofinansowania do kwoty określonej w niniejszym programie priorytetowym.

7.3 Warunki dofinansowania

- 1) dofinansowanie nie będzie udzielane na przedsięwzięcia, których koszty zostały dofinansowane z publicznych środków krajowych lub zagranicznych, w szczególności ze środków budżetu Unii Europejskiej;
- 2) zakupiony/leasingowany pojazd zeroemisyjny musi być nowy;
- 3) zakupiony/leasingowany pojazd zeroemisyjny musi być oznakowany w okresie trwałości;
- 4) okres trwałości wynosi 2 lata od dnia zakończenia realizacji przedsięwzięcia (zakup pojazdu), przy czym w przypadku leasingu należy przez to rozumieć datę przekazania beneficjentowi (Korzystającemu) nowego pojazdu do używania albo używania i pobierania pożytków na podstawie protokołu przekazania pojazdu;
- 5) pojazd zeroemisyjny stanowiący przedmiot dofinansowania będzie zarejestrowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przez co najmniej 2 lata od dnia zakończenia realizacji przedsięwzięcia;
- 6) rejestracja pojazdu zeroemisyjnego musi być dokonana na rzecz właściciela pojazdu, który jest beneficjentem dofinansowania w ramach niniejszego programu (w przypadku leasingu pojazd może być zarejestrowany na beneficjenta lub firmę leasingową, z którą wiąże go umowa leasingu);
- 7) pojazd zeroemisyjny objęty dofinansowaniem musi być ubezpieczony od uszkodzeń, zniszczeń oraz utraty na skutek zderzeń, kolizji, zdarzeń losowych, uszkodzeń przez osoby trzecie oraz kradzieży, w tym polisą OC oraz AC (autocasco), co najmniej w okresie trwałości;
- 8) w przypadku naruszenia zobowiązań, o których mowa w punktach od pkt. 5 do 7, dofinansowanie wraz z należnymi odsetkami, podlega zwrotowi na warunkach określonych w umowie dotacji; umowa może określać w szczególności proporcjonalność zwrotu oraz przypadki odstąpienia od zwrotu środków;
- 9) wypłata dotacji może być uzależniona od ustanowienia zabezpieczenia zwrotu środków;
- 10) dofinansowanie może być udzielone na przedsięwzięcie, którego realizacja została zakończona przed dniem złożenia wniosku, z zastrzeżeniem pkt 13);
- 11) dofinansowanie będzie wypłacone tylko w formie refundacji po zakupie pojazdu lub w formie dopłaty do opłat ustalonych w umowach leasingu (opłaty wstępnej i opłaty transferowej) po podpisaniu protokołu przekazania pojazdu;
- 12) w przypadku, gdy dofinansowanie dotyczy pojazdu zeroemisyjnego kategorii M2 lub M3 oraz stanowi pomoc publiczną, stosuje się do niego przepisy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania horyzontalnej pomocy publicznej na cele z zakresu ochrony środowiska (Dz. U. poz. 2250) dotyczące pomocy na inwestycje umożliwiające redukcję emisji zanieczyszczeń, w sytuacji, gdy nie zostały ustanowione standardy ochrony środowiska UE;
- 13) przedsięwzięcie polegające na zakupie/leasingu pojazdu kategorii M2 lub M3 nie może być rozpoczęte przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie. Przez rozpoczęcie przedsięwzięcia należy rozumieć zawarcie umowy zakupu/leasingu pojazdu;
- 14) w przypadku, gdy wnioskodawcą jest osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej, może on otrzymać jedno dofinansowanie obejmujące jeden pojazd zeroemisyjny;
- 15) dofinansowanie przeznaczone na dopłatę do opłaty wstępnej i opłaty transferowej wskazanych w umowie leasingu pojazdu zeroemisyjnego może być udzielone w przypadku, gdy na przedmiot leasingu nie udzielono wcześniej dofinansowania w ramach przedmiotowego programu.

7.4 Beneficjenci

- Osoby fizyczne;
- Jednostki sektora finansów publicznych, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j.: Dz.U. z 2021 r. poz. 305);
- Instytuty badawcze w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1383);
- Przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (t.j.: Dz.U. z 2021 poz. 162);
- Stowarzyszenia w rozumieniu ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach (t.j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 2261);
- Fundacje w rozumieniu ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (t.j.: Dz.U. z 2020 poz. 2167);
- Spółdzielnie w rozumieniu ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (t.j.: Dz. U. z 2021 r. poz. 648);
- Rolnicy indywidualni w rozumieniu ustawy z 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (t.j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 1655, z późn. zm.);
- Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz ich osoby prawne;
- Organizacje religijne, których sytuacja prawna jest uregulowana ustawami o stosunku państwa do kościołów i innych związków wyznaniowych, działające w obrębie tych kościołów i związków.

7.5 Rodzaje przedsięwzięć

Przedsięwzięcie polegające na zakupie/leasingu nowego pojazdu zeroemisyjnego kategorii M1, M2, M3, N1, L1e, L2e, L3e, L4e, L5e, L6e lub L7e w rozumieniu załącznika nr 2 do ustawy – Prawo o ruchu drogowym, wykorzystującego do napędu wyłącznie energię elektryczną akumulowaną przez podłączenie do zewnętrznego źródła zasilania, lub energię elektryczną wytworzoną z wodoru w zainstalowanych w nim ogniach paliwowych lub wyłącznie silnik, którego cykl pracy nie prowadzi do emisji gazów cieplarnianych lub innych substancji objętych systemem zarządzania emisjami gazów cieplarnianych, o którym mowa w ustawie z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1077, z późn. zm.).

W przypadku gdy wnioskodawca ubiega się o dofinansowanie więcej niż jednego pojazdu, zakup lub leasing każdego pojazdu traktowane jest jako osobne przedsięwzięcie.

Przez nowy pojazd zeroemisyjny należy rozumieć pojazd kategorii M1, M2, M3, N1, L1e, L2e, L3e, L4e, L5e, L6e, L7e, który jest fabrycznie nowy i nie był przed zakupem zarejestrowany lub pojazd zakupiony i zarejestrowany przez dealera samochodowego, importera lub firmę leasingową, z przebiegiem kilometrowym nie wyższym niż 50 km.

8. Szczegółowe kryteria wyboru przedsięwzięć⁵

KRYTERIA DOSTĘPU

⁵ Kryteria nie dotyczą Beneficjentów programu priorytetowego „Zielony samochód - dofinansowanie zakupu elektrycznego samochodu osobowego (M1)” ubiegających się o zwiększenie dofinansowania do kwoty zgodnie z niniejszym programem.

Lp.	NAZWA KRYTERIUM	Tak	Nie
1.	Wniosek jest złożony w terminie określonym w regulaminie naboru.		
2.	Wniosek jest złożony na obowiązującym formularzu i w wymaganej formie.		
3.	Wniosek jest kompletny i prawidłowo podpisany przez osoby uprawnione do reprezentacji, wypełniono wszystkie wymagane pola formularza wniosku oraz dołączono wszystkie wymagane załączniki.		
4.	Wnioskodawca mieści się w katalogu Beneficjentów, określonym w programie priorytetowym.		
5.	Wnioskodawca oświadczył, że w ciągu ostatnich 3 lat przed dniem złożenia wniosku NFOŚiGW nie wypowiedział Wnioskodawcy umowy o dofinansowanie – za wyjątkiem rozwiązania za porozumieniem stron – z przyczyn leżących po stronie Wnioskodawcy.		
6.	Wnioskodawca oświadczył, że wywiązuje się z zobowiązań publicznoprawnych na rzecz NFOŚiGW, właściwych organów, czy też podmiotów (nie dotyczy osób fizycznych).		
7.	Wnioskodawca oświadczył, że wywiązuje się z zobowiązań cywilnoprawnych na rzecz NFOŚiGW.		
8.	Cel i rodzaj przedsięwzięcia jest zgodny z programem priorytetowym.		
9.	Okres realizacji przedsięwzięcia i wypłaty dofinansowania są zgodne z programem priorytetowym.		
10.	Forma, intensywność i maksymalny poziom wnioskowanego dofinansowania jest zgodna z programem priorytetowym.		

KRYTERIA JAKOŚCIOWE DOPUSZCZAJĄCE

Lp.	NAZWA KRYTERIUM	TAK	NIE
I.	ZASADNOŚĆ I WYKONALNOŚĆ PRZEDSIĘWZIĘCIA		
1.	<p>Przy zakupie/leasingu pojazdu kategorii M1:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Oświadczenie Wnioskodawcy (wskazanego w pkt 7.2.3.), że pojazd stanowiący przedmiot dofinansowania w okresie trwałości wykona średnioroczny przebieg powyżej 15 000 km (w przypadku ubiegania się o dotację, której wysokość jest uzależniona od średniorocznego przebiegu pojazdu). <p>Przy zakupie/leasingu pojazdu kategorii M2, M3, N1:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Oświadczenie Wnioskodawcy (wskazanego w pkt 7.2.3.), że pojazd stanowiący przedmiot dofinansowania w okresie trwałości wykona średnioroczny przebieg powyżej 20 000 km (w przypadku ubiegania się o dotację, której wysokość jest uzależniona od średniorocznego przebiegu pojazdu). 		
2.	Oświadczenie, w którym Wnioskodawca zobowiązuje się:		

	<ul style="list-style-type: none"> – do niezbywania pojazdu stanowiącego przedmiot dofinansowania przez co najmniej 2 lata od dnia zakończenia realizacji przedsięwzięcia; – że pojazd stanowiący przedmiot dofinansowania będzie zarejestrowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez co najmniej 2 lata od dnia zakończenia realizacji przedsięwzięcia; – do ubezpieczenia pojazdu od uszkodzeń, zniszczeń oraz utraty na skutek zderzeń, kolizji, zdarzeń losowych, uszkodzeń przez osoby trzecie oraz kradzieży co najmniej w okresie trwałości; 		
3.	Oświadczenie Wnioskodawcy, że koszty dofinansowywane w ramach przedsięwzięcia, nie zostały dofinansowane z publicznych środków krajowych lub zagranicznych, w szczególności ze środków budżetu Unii Europejskiej.		
<p><i>Zasady oceny:</i></p> <p>Ocena przeprowadzana jest na podstawie zweryfikowanych przez NFOŚiGW/bank danych przedstawionych we wniosku oraz w załącznikach do wniosku.</p> <p>Negatywna ocena któregokolwiek z kryteriów powoduje odrzucenie wniosku</p>			

Lp.	NAZWA KRYTERIUM	TAK	NIE
II.	OCENA FINANSOWA – o ile dotyczy		
1.	Analiza bieżącej sytuacji finansowej Wnioskodawcy		
<p><i>Zasady oceny:</i></p> <p>Ocena przeprowadzana jest na podstawie zweryfikowanych przez NFOŚiGW danych finansowych przedstawionych we wniosku (wraz z załącznikami) i – jeśli dotyczy - zgodnie z „<i>Metodyką oceny finansowej wniosku o dofinansowanie</i>”.</p> <p>Kryterium jest oceniane pozytywnie o ile z oceny wynika, iż Wnioskodawca nie znajduje się w złej sytuacji finansowej.</p> <p>Negatywna ocena kryterium nie powoduje odrzucenia wniosku o ile ocena kryterium nr 2 jest pozytywna</p> <p>W przypadku ubiegania się o dofinansowanie ze środków udostępnionych bankowymi , ocena finansowa wnioskodawcy przeprowadzana jest przez bank, przy czym bank może posłużyć się oceną finansową wnioskodawcy wykonaną przez firmę leasingową udzielającą leasingu temu wnioskodawcy.</p>			
2.	Analiza prognozowanej sytuacji finansowej Wnioskodawcy – w tym analiza wykonalności i trwałości finansowej		
<p><i>Zasady oceny:</i></p> <p>W przypadku ubiegania się o dofinansowanie bezpośrednio w NFOŚiGW, ocena przeprowadzana jest na podstawie zweryfikowanych przez NFOŚiGW danych finansowych przedstawionych we wniosku (wraz z załącznikami) i – jeśli dotyczy - zgodnie z „<i>Metodyką oceny finansowej wniosku o dofinansowanie</i>”.</p>			

Kryterium jest oceniane pozytywnie o ile z oceny prognozowanej sytuacji finansowej Wnioskodawcy wynika, iż nie znajduje się on w złej sytuacji finansowej i jest w stanie zapewnić wykonalność i trwałość finansową oraz zbilansowanie źródeł finansowania projektu.

Negatywna ocena kryterium powoduje odrzucenie wniosku niezależnie od wyników oceny kryterium nr 1

W przypadku ubiegania się o dofinansowanie ze środków udostępnionych bankowi, ocena finansowa wnioskodawcy przeprowadzana jest przez bank, przy czym bank może posłużyć się oceną finansową wnioskodawcy wykonaną przez firmę leasingową udzielającą leasingu temu wnioskodawcy.

Przez ocenę finansową należy rozumieć zdolność wnioskodawcy do spłaty zobowiązań wynikających z umowy leasingu oraz ewentualnego zwrotu środków z dotacji, w tym jego sytuacji finansowej oraz wiarygodności płatniczej, dokonywaną z zachowaniem należytej staranności oraz zgodnie ze standardami rynkowymi.

Lp.	NAZWA KRYTERIUM	TAK	NIE
III.	OCENA DOPUSZCZALNOŚCI POMOCY PUBLICZNEJ – o ile dotyczy		
1.	Dopuszczalność pomocy publicznej zgodnie z przepisami o pomocy publicznej		
<p><i>Zasady oceny:</i> Ocena wnioskowanej pomocy publicznej pod kątem jej zgodności z warunkami dopuszczalności określonymi w przepisach rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania horyzontalnej pomocy publicznej na cele z zakresu ochrony środowiska (Dz. U. poz. 2250).</p> <p>Negatywna ocena kryterium powoduje odrzucenie wniosku.</p>			

9. Postanowienia dodatkowe

- 1) szczegółowy sposób naboru wniosków o dofinansowanie określa regulamin naboru;
- 2) w sprawach nieuregulowanych, do wniosków, o których mowa w pkt. 1 powyżej, stosuje się obowiązujące w NFOŚiGW wewnętrzne regulacje;
- 3) nie podlega dofinansowaniu pojazd, dla którego w dniu złożenia wniosku minął okres trwałości, tj. upłynęło więcej niż 2 lata od dnia zakupu pojazdu, a w przypadku leasingu dwa lata od dnia przekazania beneficjentowi (korzystającemu) nowego pojazdu do używania albo używania i pobierania pożytków na podstawie protokołu przekazania pojazdu;
- 4) nie podlegają ocenie finansowej wnioski składane przez osoby fizyczne na zakup/leasing pojazdu, który nie będzie wykorzystywany do prowadzenia działalności gospodarczej;
- 5) do niniejszego programu priorytetowego mają zastosowanie „Zasady udzielania dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej” oraz „Kryteria wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”;
- 6) Beneficjenci programu priorytetowego „Zielony samochód - dofinansowanie zakupu elektrycznego samochodu osobowego (M1)” chcący ubiegać się o zwiększenie dofinansowania do kwoty określonej w niniejszym programie priorytetowym, zobligowani są do złożenia wniosku w okresie obowiązywania zawartej z nimi umowy dotacji. Wypłata kwoty wynikającej ze zwiększenia kwoty dotacji nastąpi po zakończeniu trwałości przedsięwzięcia;
- 7) udostępnienie środków następuje zgodnie z art. 411 ust. 10-10e ustawy – Prawo ochrony środowiska;
- 8) lista banków współpracujących w ramach programu publikowana będzie na stronie internetowej NFOŚiGW;

- 9) szczegółowe warunki udostępniania środków przez NFOŚiGW poszczególnym bankom, zostaną określone w odrębnych umowach;
- 10) NFOŚiGW przeprowadzi okresowe oceny efektów i uwarunkowań programu. Wyniki oceny mogą być podstawą do zmiany zapisów programu.

Zatwierdzone:
Uchwałą Zarządu NFOŚiGW nr B/48/1/2014 z dnia 11.09.2014 r.
Zmienione:
Decyzją Dyrektora Biura nr 45/DB/2014 z dnia 23.12.2014 r.
Uchwałą Zarządu NFOŚiGW nr A/11/1/2021 z dnia 15.02.2021 r.
Uchwałą Zarządu NFOŚiGW nr B/26/1/2021 z dnia 28.06.2021 r.

Wytyczne w zakresie kosztów kwalifikowanych

Warszawa, czerwiec 2021 r.

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	3
2. OGÓLNE WARUNKI DOTYCZĄCE KWALIFIKOWANIA KOSZTÓW	4
2.1 Okres kwalifikowalności kosztów w ramach przedsięwzięcia.....	4
2.2 Warunki kwalifikowalności kosztów	4
2.3 Podmiot uprawniony do ponoszenia kosztów kwalifikowanych	5
2.4 Zakaz podwójnego finansowania	5
2.5 Podatek od towarów i usług (VAT).....	6
3. KATEGORIE KOSZTÓW KWALIFIKOWANYCH.....	8
3.1 Przygotowanie przedsięwzięcia.....	8
3.2 Zarządzanie przedsięwzięciem.....	8
3.3 Koszty informacji i promocji.....	9
3.4 Realizacja przedsięwzięcia.....	9
3.4.1 Nabycie nieruchomości niezabudowanej, nieruchomości zabudowanej, zakup gruntu.....	9
3.4.2 Roboty budowlane.....	10
3.4.3 Środki trwałe, sprzęt i wyposażenie, wartości niematerialne i prawne	10
3.4.4 Leasing	11
3.4.5 Pozostałe koszty	11
3.5 Komponent Edukacji Ekologicznej Przedsięwzięcia	11
4. KATEGORIE KOSZTÓW NIEKWALIFIKOWANYCH.....	13
4.1. Koszty pośrednie	13
4.2. Pozostałe kategorie kosztów niekwalifikowanych	13

1. WSTĘP

Niniejsze „Wytyczne w zakresie kosztów kwalifikowanych”, dalej także „Wytyczne” określają ogólne zasady kwalifikowalności kosztów oraz kategorie kosztów kwalifikowanych w przedsięwzięciach dofinansowywanych ze środków NFOŚiGW w ramach programów priorytetowych. Wytyczne są skierowane do Wnioskodawców/Beneficjentów w zakresie przygotowania Wniosku i późniejszego rozliczania umowy, a także są podstawą dla NFOŚiGW do weryfikacji tych kosztów.

Wytyczne pozostają w zgodzie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa krajowego, w szczególności z ustawą o rachunkowości, ustawą o podatku od towarów i usług, ustawą o finansach publicznych, ustawą Prawo budowlane, przepisami regulującymi udzielanie pomocy publicznej.

W zakresie nieuregulowanym niniejszymi Wytycznymi należy stosować obowiązujące przepisy prawa.

W przypadku naborów konkursowych (a następnie także do realizacji umowy o dofinansowanie oraz jej późniejszego rozliczenia) stosuje się Wytyczne obowiązujące w dniu ogłoszenia konkursu. W przypadku naborów ciągłych stosuje się Wytyczne obowiązujące w dniu złożenia wniosku o dofinansowanie.

Program priorytetowy, a w przypadku udzielania dofinansowania z wyłączeniem programu priorytetowego, umowa mogą wskazywać istotne ograniczenia, przewidywać wyłączenia, zawierać uszczegółowienia lub rozszerzenia, dotyczące kosztów kwalifikowanych, które nie są określone w Wytycznych. Może to wynikać m.in. z rodzaju przedsięwzięć możliwych do realizowania w ramach określonego programu priorytetowego oraz uwarunkowań prawnych, dotyczących dofinansowywanych działań lub przedsięwzięć.

W przypadku przedsięwzięć, w których dofinansowanie NFOŚiGW stanowić będzie współfinansowanie innych programów z udziałem środków zagranicznych (jak np. Programu LIFE, POIiŚ, itd.), koszty kwalifikowane są w zakresie (co do kategorii) zgodnym z wytycznymi kwalifikowalności dla tych programów, chyba że program priorytetowy wskazuje inaczej.

2. OGÓLNE WARUNKI DOTYCZĄCE KWALIFIKOWANIA KOSZTÓW

Weryfikacja kosztów kwalifikowanych dokonywana jest na etapie:

- a) oceny wniosku o dofinansowanie - w celu zweryfikowania, czy przedstawione przedsięwzięcie może stanowić przedmiot dofinansowania środkami NFOŚiGW oraz ustalenia kwoty/intensywności dofinansowania,
- b) uszczegółowienia wniosku o dofinansowanie przedsięwzięcia przed przedłożeniem Zarządowi NFOŚiGW do decyzji o dofinansowaniu (tzw. negocjacje warunków umownych realizacji przedsięwzięcia) - w celu weryfikacji poszczególnych pozycji harmonogramu rzeczowo-finansowego,
- c) realizacji umowy przy przedkładaniu przez Beneficjentów do NFOŚiGW wniosków o płatność, w trakcie kontroli czy w trakcie zmiany warunków umowy, np. w związku ze zmianą zakresu rzeczowego lub zmianą kosztów realizacji przedsięwzięcia.

Na etapie oceny wniosku i uszczegółowienia wniosku o dofinansowanie przedsięwzięcia przed przedłożeniem Zarządowi NFOŚiGW do decyzji o dofinansowaniu (tzw. negocjacje warunków umownych realizacji przedsięwzięcia) badane jest spełnienie potencjalnych warunków kwalifikowalności kosztów.

2.1 Okres kwalifikowalności kosztów w ramach przedsięwzięcia

Przez okres kwalifikowalności kosztów należy rozumieć przedział czasowy ograniczony datami, w którym poniesione zostały koszty związane z realizacją przedsięwzięcia, zaliczone do kosztów kwalifikowanych, które stanowią podstawę do ustalenia kwoty dofinansowania.

Koszty poniesione poza okresem kwalifikowalności, mimo iż należą do kategorii wymienionych w pkt 3 Wytycznych, nie mogą być zaliczone do kosztów kwalifikowanych i stanowić podstaw do ustalenia kwoty dofinansowania oraz późniejszych wypłat.

Początkowa i końcowa data kwalifikowalności kosztów jest określona w każdym programie priorytetowym, z zastrzeżeniem zasad udzielania pomocy publicznej, oraz szczegółowo wskazana jest w umowie o dofinansowanie.

2.2 Warunki kwalifikowalności kosztów

Koszt kwalifikowany musi być zgodny z kategoriami kosztów wymienionymi w pkt 3 Wytycznych, z zastrzeżeniem warunków określonych w programie priorytetowym.

Za koszty kwalifikowane w ramach przedsięwzięcia uznane będą koszty faktycznie poniesione przez Beneficjenta spełniające wszystkie poniższe warunki łącznie:

- a) są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa,

- b) są niezbędne do realizacji przedsięwzięcia oraz zapewniają wdrożenie i funkcjonowanie przedsięwzięcia oraz uzyskanie określonego efektu ekologicznego,
- c) są poniesione w okresie kwalifikowalności kosztów,
- d) są poniesione przez Beneficjenta lub podmiot upoważniony do ponoszenia kosztów, zaakceptowany przez NFOŚiGW i wskazany w umowie o dofinansowanie,
- e) są zgodne z umową o dofinansowanie, w szczególności z aktualnym harmonogramem rzeczowo-finansowym (o ile taki występuje),
- f) są należycie udokumentowane i możliwe do zidentyfikowania w szczególności poprzez wprowadzenie ich do ewidencji księgowej Beneficjenta oraz ustalone zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości oraz z odpowiednimi standardami rachunkowości,
- g) nie podlegają wyłączeniom z finansowania przez NFOŚiGW, o których mowa w pkt 4 Wytycznych, lub określonych w programie priorytetowym.

2.3 Podmiot uprawniony do ponoszenia kosztów kwalifikowanych

Podmiotem uprawnionym do ponoszenia kosztów kwalifikowanych jest Beneficjent.

W uzasadnionych przypadkach i po akceptacji NFOŚiGW może to być również inny podmiot, który zostanie wskazany w umowie o dofinansowanie, tzw. podmiot upoważniony do ponoszenia kosztów kwalifikowanych. Jeżeli zakłada się udział podmiotu upoważnionego do ponoszenia kosztów, należy do wniosku o dofinansowanie dołączyć list intencyjny Beneficjenta oraz we wniosku o dofinansowanie określić strukturę własności majątku wytworzonego w związku z realizacją przedsięwzięcia, zasady przepływów finansowych związanych z realizacją przedsięwzięcia oraz sposób zapewnienia trwałości przedsięwzięcia. Umowa lub porozumienie zawarte między Beneficjentem a podmiotem upoważnionym do ponoszenia kosztów kwalifikowanych musi zostać złożone najpóźniej przed wypłatą dofinansowania.

Realizacja przedsięwzięcia poprzez podmiot uprawniony do ponoszenia kosztów nie zwalnia Beneficjenta z odpowiedzialności za prawidłową realizację przedsięwzięcia na warunkach określonych w umowie o dofinansowanie.

2.4 Zakaz podwójnego finansowania

Niedozwolone jest podwójne finansowanie całkowitych lub częściowych kosztów przedsięwzięcia ze środków publicznych (krajowych, unijnych lub zagranicznych). Zakaz ten nie dotyczy pożyczek przeznaczonych na zachowanie płynności finansowej.

Jako przykłady podwójnego finansowania uznaje się m.in.:

- a) zrefundowanie tego samego kosztu w ramach różnych przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych środków publicznych, ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej lub innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi,
- b) zrefundowanie poniesionego podatku od towarów i usług (VAT) z krajowych środków publicznych, a następnie odzyskanie tego podatku ze środków budżetu państwa w oparciu o ustawę o podatku od towarów i usług (VAT),
- c) zakupienie środka trwałego ze środków unijnych/zagranicznych lub krajowych środków publicznych, a następnie uznanie kosztów amortyzacji tego środka trwałego za kwalifikowane z krajowych środków publicznych,
- d) finansowanie wynagrodzenia osoby zaangażowanej w realizację przedsięwzięcia wykonującej zadania, które mieszczą się w zakresie obowiązków służbowych wynikających ze stosunku pracy tej osoby sprzed zaangażowania jej do realizacji przedsięwzięcia.

2.5 Podatek od towarów i usług (VAT)

Podatek od towarów i usług (VAT) jest kosztem kwalifikowanym tylko wówczas, gdy jest on faktycznie i ostatecznie ponoszony przez Beneficjenta, a Beneficjent nie ma prawnej możliwości odliczenia podatku naliczonego od podatku należnego w jakiegokolwiek części, zgodnie z przepisami ustawy o podatku od towarów i usług. Podatek VAT, który można odliczyć, nie może być uznany za kwalifikowany, nawet jeżeli nie został faktycznie odzyskany przez Beneficjenta. Oznacza to, że w przypadkach, gdy Beneficjent może odliczyć podatek VAT, ale rezygnuje z tej możliwości, podatek VAT nie jest kosztem kwalifikowanym.

W przypadku przedsięwzięć dotyczących pojazdów samochodowych, podatek VAT jest kosztem kwalifikowanym w części, w której Beneficjent nie ma prawnej możliwości odliczenia podatku naliczonego od podatku należnego, zgodnie z przepisami ustawy o podatku od towarów i usług.

Beneficjent zobowiązany jest złożyć oświadczenie:

- 1) czy jest / nie jest czynnym podatnikiem VAT zgodnie z art. 15 ust 1 ustawy o podatku od towarów i usług,
- 2) czy w ramach realizowanego przedsięwzięcia będzie miał/nie będzie miał możliwości odliczenia podatku VAT poniesionego w związku z realizacją przedsięwzięcia, a w przypadku przedsięwzięć dotyczących pojazdów samochodowych, Beneficjent zobowiązany jest do dodatkowego wskazania, czy odliczenie podatku VAT przysługuje mu w całości, czy w części.

W sytuacji, gdy VAT jest kosztem kwalifikowanym, Beneficjent zobowiązany jest przedstawić interpretację indywidualną, o której mowa w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja

podatkowa, potwierdzającą brak możliwości odliczenia podatku VAT albo ograniczone prawo do odliczenia VAT, w związku z realizacją przedsięwzięcia, które jest finansowane w całości lub w części ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach zawartej umowy o dofinansowanie. Interpretacji indywidualnej nie składają: osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (t. j.: Dz. U. z 2019 poz. 1347, z późn. zm.), ustaw odnoszących się do innych kościołów działających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy z 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (t. j.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1153), jak również stowarzyszenia i fundacje powołane do życia przez te podmioty, a także podmioty realizujące przedsięwzięcia, do których ma zastosowanie przepis art. 86a ust. 1 i ust. 2 ustawy o podatku od towarów i usług.

3. KATEGORIE KOSZTÓW KWALIFIKOWANYCH

NFOŚiGW może wprowadzić limitowanie wysokości kosztów kwalifikowanych w poszczególnych kategoriach, w programie priorytetowym.

3.1 Przygotowanie przedsięwzięcia

Koszty związane z przygotowaniem przedsięwzięcia mogą być uznane za kwalifikowane, o ile wiążą się z opracowaniem dokumentacji niezbędnej do realizacji planowanego przedsięwzięcia oraz uzyskaniem niezbędnych pozwoleń i decyzji, w szczególności są to koszty opracowania:

- planów i programów ochrony, planów zadań ochronnych¹;
- studium wykonalności (jeżeli jest wymagane przez NFOŚiGW),
- raportu o oddziaływaniu na środowisko,
- audytu energetycznego² (jeżeli jest wymagany przez NFOŚiGW),
- projektu budowlanego i wykonawczego.

3.2 Zarządzanie przedsięwzięciem

Koszty zarządzania to wszelkie koszty, które wiążą się z planowaniem, realizacją i kontrolą zadań niezbędnych do osiągnięcia celów przedsięwzięcia.

W szczególności kwalifikowane są koszty związane z zarządzaniem realizacją przedsięwzięcia w niezbędnym zakresie (np. koordynacja) lub w zakresie określonym obowiązującymi przepisami prawa (np. inspektor nadzoru).

Warunkiem koniecznym do uznania kosztów za kwalifikowane, poniesionych w związku z zarządzaniem przedsięwzięciem, jest ich szczegółowe opisanie oraz uzasadnienie we wniosku o dofinansowanie. Koszty te muszą zostać również wskazane w umowie o dofinansowanie.

W przypadku wykonywania zadania na rzecz przedsięwzięcia przez pracownika Beneficjenta wymagane jest, aby opis stanowiska pracy (zakres obowiązków tej osoby) wskazywał, jakie czynności oraz jaka część etatu (udział procentowy) przypisana została do zarządzania przedsięwzięciem.

Wysokość kosztów zarządzania przedsięwzięciem nie może przekraczać 3% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia, chyba, że program priorytetowy, albo umowa (w przypadku udzielania dofinansowania z wyłączeniem programu priorytetowego) stanowi inaczej.

¹ Również w przypadku, gdy opracowanie planu ochrony jest samoistnym przedsięwzięciem.

² Również w przypadku, gdy audyt energetyczny jest samoistnym przedsięwzięciem.

3.3 Koszty informacji i promocji

Koszty informacji i promocji związane z upowszechnianiem informacji o tym, że przedsięwzięcie jest dofinansowane ze środków NFOŚiGW (koszty działań wskazanych w „Instrukcji oznakowania przedsięwzięć dofinansowywanych ze środków NFOŚiGW”, w tym m.in. tablic informacyjnych, pamiątkowych, naklejek na ruchome składniki i elementy wyposażenia, itp.) są kwalifikowane.

3.4 Realizacja przedsięwzięcia

3.4.1 Nabycie nieruchomości niezabudowanej, nieruchomości zabudowanej, zakup gruntu

Wartość nabycia nieruchomości niezabudowanej, nieruchomości zabudowanej czy zakupu gruntu może być kosztem kwalifikowanym, jeżeli zostaną spełnione łącznie następujące warunki:

- a) nabyta nieruchomość jest niezbędna dla realizacji przedsięwzięcia i zostanie wykorzystana bezpośrednio do realizacji przedsięwzięcia, tzn. jako koszt kwalifikowany może być uznany tylko koszt takiej części nieruchomości, która jest niezbędna,
- b) wartość nabytej nieruchomości nie przekracza jej wartości rynkowej, a w przypadku braku możliwości jej ustalenia wartości godziwej,
- c) wartość nieruchomości jest potwierdzona operatem szacunkowym sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę w rozumieniu ustawy o gospodarce nieruchomościami,
- d) nabycie nieruchomości zostało przewidziane we wniosku o dofinansowanie i bezpośrednio wskazane w umowie o dofinansowanie,
- e) płatności za nabycie są dokonywane na rzecz podmiotów zewnętrznych wobec Beneficjenta.

Warunek wskazany w lit. c powyżej, nie obowiązuje w przypadku nabycia na zasadzie pierwokupu nieruchomości gruntowych niezbędnych do renaturyzacji siedlisk przyrodniczych oraz prowadzenia ochrony, restytucji bądź reintrodukcji gatunków w parkach narodowych, w tym także nieruchomości zabudowanych pod warunkiem, że budowle i budynki zostaną przeznaczone do rozbiórki lub wykorzystane do celów statutowych parku narodowego, a koszty te uznaje się za kwalifikowane.

3.4.2 Roboty budowlane

W ramach tej kategorii kwalifikowane są koszty związane z przygotowaniem placu budowy i poniesione na roboty budowlane niezbędne do realizacji przedsięwzięcia, m.in.:

- koszty infrastruktury technicznej związanej z nową inwestycją (instalacje wewnętrzne w obiektach technologicznych, przyłącza doprowadzające media do obiektów technologicznych, itp.),
- koszty remontów, adaptacji obiektów niezbędnych do realizacji przedsięwzięcia,
- koszty materiałów, robót budowlano-montażowych, demontażowych i rozbiórkowych.

Roboty budowlane muszą być prowadzone zgodnie z obowiązującym prawem, w szczególności zgodnie z ustawą Prawo budowlane.

3.4.3 Środki trwałe, sprzęt i wyposażenie, wartości niematerialne i prawne

Wartość nabycia środków trwałych, które będą na stałe zainstalowane w ramach przedsięwzięcia, będzie kosztem kwalifikowanym pod warunkiem, że środki te będą włączone w rejestr środków trwałych Beneficjenta, z zastrzeżeniem pkt 3.4.4.

W szczególności koszty te dotyczą nabycia:

- maszyn, urządzeń i materiałów wraz z kosztami dostawy (transportu, załadunku i wyładunku),
- narzędzi, przyrządów i aparatury,
- infrastruktury technicznej związanej z inwestycją,
- instalacji/montażu i uruchomienia środków trwałych,
- wartości niematerialnych i prawnych w formie: oprogramowania, patentów, licencji, nieopatentowanej wiedzy technicznej, technologicznej lub z zakresu organizacji i zarządzania.

Nabycie przenośnych środków trwałych, które nie będą na stałe zainstalowane w przedsięwzięciu (np. specjalistyczne pojazdy do monitorowania sieci kanalizacyjnej, samochody ratownictwa chemicznego, samochody ratowniczo-gaśnicze, specjalne samochody, kontenery i pojemniki na odpady (w przypadku przedsięwzięć polegających na sortowaniu odpadów u źródła ich powstania) - pod warunkiem stosowania zasad dotyczących pomocy publicznej, specjalistyczny sprzęt komputerowy, itp. może być uznane za koszt kwalifikowany po spełnieniu łącznie następujących warunków:

- a) są niezbędne dla realizacji celu przedsięwzięcia bądź dla poprawnego funkcjonowania infrastruktury wytworzonej w wyniku realizacji przedsięwzięcia,

- b) zostaną wskazane we wniosku o dofinansowanie wraz z uzasadnieniem konieczności ich zakupu,
- c) zostaną wskazane w umowie o dofinansowanie,
- d) zostaną włączone w rejestr środków trwałych Beneficjenta oraz koszt ten będzie traktowany jako nakłady inwestycyjne zgodnie z ustawą o rachunkowości,
- e) są ekonomicznie uzasadnione.

Kosztem kwalifikowanym są również koszty nabycia sprzętu i wyposażenia, które nie stanowią środków trwałych zgodnie z zasadami obowiązującymi u danego Beneficjenta, o ile nie są sprzeczne z obowiązującymi przepisami prawa.

Koszty eksploatacyjne, np. koszty przeglądów, części zamiennych, ubezpieczeń, paliwa, napraw, nie są kwalifikowane, chyba że program priorytetowy stanowi inaczej.

3.4.4 Leasing

Możliwe są dopłaty do rat leasingu lub innych opłat ustalanych w umowach leasingu finansowego lub operacyjnego w rozumieniu przepisów art. 23a pkt 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych i art. 17a pkt 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych. Dopłaty te muszą bezpośrednio pomniejszać wartość inwestycji / kapitał pozostający do spłaty w ramach umowy leasingu (m.in.: rata kapitałowa, opłata wstępna), z zastrzeżeniem, że program priorytetowy może również przewidywać dopłaty do opłat, które nie pomniejszają bezpośrednio wartości inwestycji/ kapitału pozostającego do spłaty w ramach umowy leasingu.

3.4.5 Pozostałe koszty

Do tej kategorii kosztów zaliczane są wszystkie pozostałe koszty, które są związane z realizacją przedsięwzięcia, a nie zawierają się we wskazanych wcześniej kategoriach kosztów kwalifikowanych realizacji przedsięwzięcia. Obejmują one, w szczególności usługi obce, wynagrodzenia oraz materiały zużywalne.

3.5 Komponent Edukacji Ekologicznej Przedsięwzięcia

W przypadku, gdy działania edukacyjne nie stanowią głównego celu realizacji przedsięwzięcia, a mają charakter dodatkowy, tj. stanowią Komponent Edukacji Ekologicznej Przedsięwzięcia (tzw. **KEEP**), wynikający z zapisów programu priorytetowego, służący zwiększeniu świadomości ekologicznej (jak np. kampania edukacyjna towarzysząca budowie instalacji termicznego przekształcania odpadów), wówczas:

- koszty związane z realizacją działań edukacyjnych mogą zostać uznane za kwalifikowane w okresie realizacji przedsięwzięcia tylko i wyłącznie, jeżeli realizacja komponentu edukacyjnego jest działaniem wymaganym (obligatoryjnym) przez NFOŚiGW w związku z realizacją przedsięwzięcia o nieedukacyjnym charakterze (np. inwestycyjnym) dofinansowywanego ze środków NFOŚiGW.

Obligatoryjność komponentu edukacyjnego określa program priorytetowy.

Nie jest kosztem kwalifikowanym koszt związany z realizacją komponentu edukacyjnego w przedsięwzięciach, dla których działania te deklarowane są przez Beneficjenta jako działania dodatkowe (fakultatywne), które NFOŚiGW premiuje w postaci dodatkowej „premi punktovej” na etapie oceny wniosku o dofinansowanie.

Zarówno w przedsięwzięciach z fakultatywnym, jak i obligatoryjnym komponentem edukacyjnym realizowanym na etapie trwałości przedsięwzięcia, koszty takich działań edukacyjnych nie są kwalifikowane.

4. KATEGORIE KOSZTÓW NIEKWALIFIKOWANYCH

4.1. Koszty pośrednie

Koszty pośrednie to dodatkowe koszty funkcjonowania jednostki, ponoszone w związku z realizacją przedsięwzięcia (tj. wszystkie koszty, które nie mogą być jednoznacznie wskazane przez Beneficjenta jako bezpośrednio związane z przedsięwzięciem, ale które można wskazać i uzasadnić w ramach systemu rachunkowości jako poniesione w związku z bezpośrednimi kosztami kwalifikowanymi projektu), uznaje się za niekwalifikowane, chyba że program priorytetowy lub umowa (w przypadku udzielania dofinansowania z wyłączeniem programu priorytetowego) stanowi inaczej.

4.2. Pozostałe kategorie kosztów niekwalifikowanych

Za koszty niekwalifikowane uznaje się w szczególności:

- koszty poniesione poza okresem kwalifikowalności,
- koszty opracowania wniosku o dofinansowanie (koszt wypełnienia formularza wniosku),
- koszty porad prawnych,
- wkład rzeczowy (niepieniężny),
- koszty niezwiązane z celami przedsięwzięcia,
- odsetki od zadłużenia, koszty obsługi zadłużenia i opłaty za opóźnienie płatności,
- opłaty za transakcje finansowe i inne koszty finansowe,
- rezerwy na straty lub potencjalne przyszłe zobowiązania,
- VAT naliczony, podlegający odliczeniu zgodnie z pkt. 2.5,
- inne niebędące częścią kapitałową (wartość inwestycji) koszty związane z umową leasingu, w szczególności: marża leasingodawcy, odsetki, koszty ogólne leasingodawcy, koszty związane z ubezpieczeniem, koszty związane z utrzymaniem i eksploatacją przedmiotu leasingu,
- grzywny, kary i koszty postępowania sądowego,
- świadczenia finansowane ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, odprawy emerytalno-rentowe, nagrody wynikające z regulaminu wynagrodzeń oraz zasiłki i świadczenia finansowane z innych źródeł,

- koszty wynagrodzenia z umów cywilnoprawnych na realizację zadań w ramach przedsięwzięcia z osobami, których wynagrodzenie jest finansowane w ramach kosztów zarządzania i/lub osobami, których zakresy obowiązków/opisy stanowisk wynikające ze stosunku pracy obejmują zadania związane z wdrażaniem i realizacją przedsięwzięcia,
- koszty wynikające ze wzrostu wartości nieruchomości w związku z planowanym przedsięwzięciem,
- koszty wynikające ze wzrostu kosztów przedsięwzięcia w związku z odkupem projektu przygotowanego do realizacji,
- koszty zakupów czy prac, występujące podczas realizacji przedsięwzięcia generujące „dochód incydentalny” (np. wycinka drzew, na skutek której następuje sprzedaż drewna dająca przychód) nie będący wynikiem działalności operacyjnej przedsięwzięcia.